

UČINKOVITO VODENJE RAZREDA: VLOGA UČITELJA V SODOBNEM VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEM PROCESU

Effective Classroom Leadership: Teacher's Role in Modern Education

<https://doi.org/10.59132/viz/2024/6/19-22>

IZVLEČEK

Članek obravnava vodenje razreda kot ključno nalogo učiteljev, ki bistveno vpliva na učenje in vedenje učencev. Osredotoča se na sodobne pristope k vodenju razreda, ki ne vključujejo le vzdrževanja discipline, temveč tudi ustvarjanje učnega okolja, ki spodbuja učne dosežke ter socialno-čustveni razvoj učencev. V članku so podrobno predstavljene preventivne in proaktivne strategije, kot so učinkovito načrtovanje začetka šolskega leta, optimalna ureditev fizičnega prostora, oblikovanje jasnih pravil in postopkov, vzpostavljanje pozitivnih odnosov med učiteljem in učenci ter tesno sodelovanje med domom in šolo. V zaključku članek poudarja tudi pomen nenehnega strokovnega izpopolnjevanja učiteljev in podpore vodstva pri doseganju učinkovitega vodenja razreda.

Ključne besede: vodenje razreda, vzgojno-izobraževalni proces, preventivne strategije, proaktivne strategije, učiteljeve kompetence

ABSTRACT

This article discusses classroom leadership as an essential teacher task that profoundly impacts student learning and behaviour. It focuses on contemporary approaches to classroom leadership that involve maintaining discipline while creating a learning environment that promotes students' academic achievement and socio-emotional development. The article details preventive and proactive strategies, such as effective planning for the beginning of the school year, optimal physical space management, setting clear rules and procedures, establishing positive teacher-student relationships, and active home-school collaboration. In conclusion, the article also highlights the importance of continuous professional development for teachers and leadership support in successfully navigating the classroom.

Keywords: classroom leadership, educational process, preventive strategies, proactive strategies, teacher competencies

UVOD

Šole morajo otrokom in mladim zagotoviti znanje in spretnosti, ki jih potrebujejo za življenje v družbi. Vzgojno-izobraževalno delo od učitelja zato zahteva opravljanje širokega nabora zadolžitev, ki poleg posredovanja formalnega znanja vključuje tudi oblikovanje etičnih vrednot pri učencih. Prav zato so učitelji kot osrednji nosilci vzgojno-izobraževalnega procesa pred zahtevno nalogo, kako učinkovito povezati in uskladiti obe nalogi (Thi in Nguyen, 2021).

Moreno Rubio (2009) izpostavlja, da k uspešnosti učitelja poleg temeljitega poznavanja vsebine predmeta pomemb-

no prispeva tudi sposobnost vodenja razreda. Uspešno vodenje razreda namreč omogoča učinkovito učenje in ustvarja pozitivno učno okolje, kar je ključno za doseganje vzgojno-izobraževalnih ciljev. Zaradi vsega navedenega spada poučevanje med najzahtevnejše vodstvene vloge (Lekli in Fetahu, 2024). Kljub nenehnim spremembam na področju vzgoje in izobraževanja ostaja vodenje razreda, z vsemi svojimi razsežnostmi, eno izmed ključnih vprašanj na tem področju in ena izmed učiteljevih najpomembnejših nalog (Marzano in Marzano, 2003). Predstavlja pomemben izziv za vse udeležence vzgojno-izobraževalnega procesa, saj vključuje širok nabor odgovornosti in spretnosti, ki so ključne za uspešno vzgojno-izobraževalno delo (Lekli in Fetahu, 2024).

OPREDELITEV IN POMEN UČINKOVITEGA VODENJA RAZREDA V SODOBNEM IZOBRAŽEVANJU

Na področju izobraževanja je vodenje razreda vedno aktualna tema, saj gre za ključno učiteljevo nalogo, ki pomembno vpliva na učenje in vedenje učencev (Nafisah idr., 2023).

V preteklosti se je vodenje razreda povezovalo zlasti z nadzorom nad vedenjem učencev, njihovim discipliniranjem in zagotavljanjem poslušnosti. Pogoste so bile stroge kazni za neželeno vedenje ter učne prakse, usmerjene v učenčev pasivno spremljanje učnega procesa, pri čemer se je od učencev pričakovalo izpolnjevanje učiteljevih zahtev (Davis, 2017; Garrett, 2008). Takšna praksa ne ustreza sodobnemu pojmovanju vodenja razreda (Lazarides idr., 2020), ki vodenje razreda opredeljuje kot ustvarjanje učnega okolja, ki podpira in spodbuja tako učne dosežke učencev kot socialno-čustveno učenje (Evertson in Weinstein, 2006; Thomas, 2019).

Učinkovito vodenje razreda zajema organizacijo prostora, časa, aktivnosti, učnih gradiv in socialne komunikacije (Shahrouz in Figueiredo da Silva, 2024). Vključuje različne organizacijske vidike, ki vplivajo na učence in vodijo do pozitivnih učnih dosežkov ter socialnega in čustvenega razvoja učencev. V okviru vodenja razreda naj bi učitelj tako razvijal pristne in čustveno tople odnose z učenci in med njimi. Organiziral pouk, ki omogoča optimalno učenje za vse učence; spodbujal vključenost učencev v šolsko delo; prispeval k razvoju socialnih in čustvenih veščin ter k njihovi ustrezni uporabi v vsakdanjem življenju, kar vodi k samoregulaciji učencev (Evertson in Weinstein, 2006). Takšno vodenje razreda ustvarja pozitivno in inkluzivno okolje, ki preprečuje motnje in spodbuja učenje ter omogoča pridobivanje pozitivnih socialno-čustvenih izkušenj (Pšunder, 2011).

Vodenje razreda torej zajema skoraj vse učiteljeve aktivnosti, razen podajanja učne snovi (Elias in Schwab, 2006), zato poleg temeljitega poznavanja učne vsebine k uspešnosti in učinkovitosti učitelja pomembno prispeva prav njegova sposobnost vodenja razreda (Evertson in Weinstein, 2006; Gunersel idr., 2023; Moreno Rubio, 2009), ki močno vpliva na različne vidike vzgojno-izobraževalnega procesa.

Učinkovito vodenje razreda namreč pozitivno vpliva na vedenjske in učne rezultate učencev, povečuje produktivnost in natančnost učencev, zmanjšuje neosredotočenost, moteče vedenje in ustrahovanje, povečuje vključenost in pozornost v razredu ter prispeva k čustvenemu razvoju in pozitivnim odnosom med vrstniki (Berger idr., 2018; Nafisah, idr., 2023; Thi in Nguyen, 2021).

Poleg tega je učinkovito vodenje razreda ključno za dobro počutje učiteljev, njihovo zaznavanje stresa in profesionalni razvoj (Sutton idr., 2009). Težave pri vodenju razreda so pogost razlog za zapuščanje poklica (Skaalvik in Skaalvik, 2011). Neprimerno vedenje učencev negativno vpliva na občutek učiteljeve učinkovitosti (Klassen in Chiu, 2012) in lahko vodi do slabše razredne klime, kar ovira doseganje učnih, socialnih in čustvenih ciljev. Pri učitelju se lahko pojavi občutek neučinkovitosti in čustvene izčrpanosti, kar poslabša odnose ter kakovost vodenja razreda in vodi v izgorelost (Vidmar idr., 2018) ter poklicno nezadovoljstvo (Dawes idr., v tisku; Evertson in Weinstein, 2006; Franco idr., 2023).

Iz zapisanega lahko zaključimo, da je učinkovito vodenje razreda temeljni pogoj za ustvarjanje spodbudnega učnega

okolja, ki prispeva tako k akademskemu kot socialno-čustvenemu razvoju učencev ter hkrati zagotavlja dobro počutje in zadovoljstvo učiteljev.

STRATEGIJE VODENJA RAZREDA

Na temelju različnih virov Babad (2009) ugotavlja, da mora biti učinkovit vodja razreda zrel in osebnostno močan. Biti mora dobro organiziran v vseh vidikih vodenja razreda, poučevanja in učenja. Poleg tega mora biti odločen, a pravičen ter mora v zahtevnih in kriznih situacijah ohranяти mirnost. Učinkovit vodja razreda mora ustrezno spodbujati učence, vzbujati njihove interese in krepiti zaupanje, spodbujati participacijo učencev in vzdrževati pozitivne odnose z njimi. Poleg tega mora podajati konstruktivne kritike, vzdrževati meje brez uporabe groženj ter biti avtoritativen in proaktiven.

Učinkovit vodja razreda ni samo tisti, ki ima omenjene karakteristike in lastnosti, temveč tudi tisti, ki razume in uporablja specifične strategije in tehnike (Marzano idr., 2003). Raziskave kažejo, da učitelji večjo učinkovitost pripisujejo preventivnim in proaktivnim strategijam vodenja razreda (Alasmari in Althaqafi, 2021). Ravno zaradi tega smo se odločili, da v prispevku predstavimo preventivne in proaktivne strategije vodenja razreda.

Preventivne in proaktivne strategije vodenja razreda

Preventivne in proaktivne strategije vodenja razreda so ključne za ustvarjanje varnega, pozitivnega, produktivnega in inkluzivnega okolja (Pšunder, 2011). Te strategije povečujejo čas za odzivanje na neprimerno vedenje (Center for Education Statistics and Evaluation, 2020; Skiba idr., 2016). Poleg tega učencem omogočajo jasne predstave o pričakovanih učitelja, povečujejo njihovo vključenost, izboljšujejo interakcije in zmanjšujejo problematično vedenje (Conroy idr., 2008). V nadaljevanju bomo predstavili nekaj teh strategij vodenja razreda.

Načrtovanje začetka šolskega leta

Za uspešno vodenje razreda je ključen prvi vtis, zato je vedenje učitelja na začetku šolskega leta izjemno pomembno. V tem obdobju se učitelji in učenci spoznajo, učitelj učencem predstavi svoj način dela, pričakovanja ter pravila, postopke in rutine. Prvi dnevi šolskega leta so tako ključni za vzpostavljane učinkovitega učnega okolja in pozitivnih odnosov (Babad, 2008; Pšunder, 2011).

Obvladovanje fizičnega prostora

Učilnica ni namenjena le poučevanju, temveč tudi zagotavljanju varnosti in omogočanju socialnih stikov (Šahin idr., 2011). Prostorska ureditev pomembno vpliva na proces poučevanja in učenja, vzdušje v razredu ter učne rezultate. Učinkovito vodenje razreda zahteva sedežni red, ki ustreza učnim ciljem učitelja. Za omejevanje interakcije in spodbujanje individualnega dela je najboljša razporeditev klopi v vrste, medtem ko je za večjo interakcijo primerna razporeditev klopi v krogu. Za spodbujanje sodelovanja med učenci je primerna skupinska razporeditev klopi. Učilnica mora zagotavljati dovolj osebnega prostora za učence, omogočati urejeno gibanje in učinkovito uporabo prostora. Med klopmi mora biti dovolj prostora za nemo-teno gibanje učitelja, ki učencem po potrebi nudi pomoč.

Posebno pozornost je treba nameniti učencem, ki sedijo ob robu ali v zadnjih klopih, ter moteče učence premestiti v t. i. aktivno področje. Učitelj naj se neprestano premika po razredu in ohranja nadzor (Pšunder, 2011).

V učilnici naj bodo tudi ustrezne oglasne deske in razstavne površine, ki učencem omogočajo, da okrasijo učilnico in razstavijo svoja dela, kar krepi njihovo identifikacijo z razredom (Di Giulio, 2007, v Šahin idr., 2011).

Oblikovanje pravil in postopkov

Oblikovanje pravil in postopkov v razredu je ključnega pomena za vzpostavitev jasnih pričakovanj glede sprejemljivega in nesprejemljivega vedenja učencev ter posledic, ki sledijo neprimernemu vedenju. Učitelji morajo pravila in postopke natančno načrtovati in jih jasno predstaviti učencem (Babad, 2008; Pšunder, 2011). Skoraj dve tretjini učiteljev to stori na začetku šolskega leta (Alasmari in Althaqafi, 2021). Pravila morajo biti jasna, razumljiva, razumna in utemeljena, pri čemer jih ne sme biti preveč. Oblikovana naj bodo pozitivno, kar pomeni, da učencem sporočajo želeno vedenje in ne le, česa ne smejo storiti. Pomembno je, da se pravila oblikujejo oz. še bolje sooblikujejo demokratično in so skladna s šolskimi pravili. Nanje je dobro učence seznanjati in jih dosledno upoštevati celotno šolsko leto. Pomembno je, da je plakat s pravili v razredu obešen na vidnem mestu in da so ta jasno povezana s pozitivnimi in negativnimi posledicami (Babad, 2008; Pšunder, 2011; Rutar Ilc, 2019). Poleg tega je pomembno, da učitelji dosledno izvajajo dogovorjene posledice v primeru kršenja pravil, kar učencem omogoča prevzemanje odgovornosti za svoja dejanja (Rutar Ilc, 2019).

Poleg pravil so učitelju v oporo pri vodenju razreda tudi postopki, ki določajo vedenje učencev in učiteljev v specifičnih situacijah, kot so vstopanje v razred, pridobivanje pozornosti v razredu, dodeljevanje nalog in navodil, razdeljevanje pripomočkov in drugih stvari, premiki v razredu, delo v skupinah ter zaključek ure (Babad, 2008; Pšunder, 2011).

Vzpostavlanje dobrih odnosov med učiteljem in učenci

Vzpostavlanje dobrih odnosov med učiteljem in učenci je učinkovita preventivna strategija vodenja razreda (Centre for Education Statistics and Evaluation, 2020; Putman idr., 2014). Raziskave kažejo, da pozitivni odnosi med učenci in učitelji zmanjšujejo neprimerno vedenje učencev in izboljšujejo vzdušje v razredu (Hamre in Pianta, 2001; Yassine idr., 2020). Poleg tega pozitivni odnosi pozitivno vplivajo na učne dosežke učencev in njihov socialno-čustveni razvoj (Pianta idr., 2008).

Učitelji in učenci vsakodnevno izmenjujejo številna sporočila, ki vključujejo vsebinski in odnosni vidik. Vsebinski vidik sporočila je povezan z jezikovnim vidikom, medtem ko se čustva, odnosi, počutje in osebna stališča nanašajo na nebesedni vidik komunikacije. V šoli se pogosto več pozornosti posveča količini podanih informacij kot načinu komuniciranja. Vendar je način posredovanja sporočil ključnega pomena za oblikovanje medosebnih odnosov. Učitelj, ki s svojim načinom komunikacije učencu pokaže sprejemanje, spodbuja enak odziv pri učencu (Pšunder, 2011).

Oblikovanje sodelovalne oddelčne skupnosti

Sodelovalna oddelčna skupnost omogoča učencem pridobivanje pozitivnih izkušenj na socialno-emocionalnem

področju ter zadovoljitev nekaterih osnovnih potreb, kot so potrebe po varnosti, sprejetosti, pripadnosti. Posameznik mora najprej zadovoljiti osnovne potrebe, preden lahko postane motiviran za zadovoljevanje višjih potreb, kot sta učenje in raziskovanje. V sodelovalni oddelčni skupnosti se učenci dobro počutijo, med seboj sodelujejo in so usklajeni. Takšna dinamika učitelju omogoča, da se osredotoči na poučevanje (Pšunder, 2011).

Partnerstvo med domom in šolo

Temelj dobrih medosebnih odnosov med učitelji in učenci je sodelovanje učitelja s starši vse šolsko leto (Pšunder, 2011). **Učitelj mora spoštovati otrokovo predhodno znanje in lastnosti, pridobljene v družini. Pomembno je, da krepi in podpira vlogo staršev, prisluhne njihovim mnenjem ter ustvarja pozitiven in partnerski odnos**, kar je ključ do varnega in spodbudnega učnega okolja ter napredka vsakega otroka (Petrovič in Žinko, 2019). Njihovo sodelovanje podpira vzajemno razumevanje in spoštovanje med domom in šolo ter omogoča, da starši v sodelovanju s šolo pomagajo otroku pri učnih ali vedenjskih težavah (Pšunder, 2004; 2011). Vključevanje staršev pozitivno vpliva na počutje učencev, prisotnost v šoli in stališča do šolanja (Kalin, 2008).

Načrtovanje in izvajanje pouka

Premišljeno načrtovanje in učinkovita izvedba pouka sta ključna elementa uspešnega vodenja razreda (Rutar Ilc, 2019). Brez temeljitega načrtovanja in kakovostne izvedbe ni mogoče doseči želenih ciljev, kar poudarja nujnost skrbne priprave učiteljev na pouk.

Učitelj se mora med poukom soočiti z različnimi neprimernimi vedenjskimi vzorci učencev. Zato mora pouk načrtovati in izvajati tako, da bo zadovoljil psihološke in učne potrebe učencev ter pozitivno vplival na njihovo motivacijo (Pšunder, 2011). Uporabljati mora učne metode, ki podpirajo aktivno učenje, vzbujajo zanimanje in krepijo občutek odgovornosti med učenci (Rutar Ilc, 2019).

Učitelj mora zagotavljati tekoč potek učne ure s temeljito pripravo, jasno opredeljenimi cilji in navodili ter aktivnim vključevanjem učencev. Dinamično obravnavanje snovi, vključevanje učencev v interaktivne dejavnosti in ustvarjanje učnega okolja, ki je skladno z njihovimi interesi, so ključni za ohranjanje njihovega zanimanja. Ključno je, da učitelj pri učencih spodbuja občutek odgovornosti ter jim s premišljenim opazovanjem in opozarjanjem na neprimerno vedenje daje občutek nadzora (Pšunder, 2004).

SKLEPNE MISLI

Kljub dolgi zgodovini prizadevanj za izboljšanje vodenja razreda in implementacijo sodobnih pedagoških praks raziskave kažejo, da učitelji vodenje razreda še vedno pogosto vidijo predvsem kot vzdrževanje discipline in nadzor nad vedenjem učencev (Davis, 2017; Kaufman in Moss, 2010).

V vsakdanji šolski praksi prevladuje prepričanje, da neprimerno vedenje izhaja predvsem iz učencev in njihovega družinskega okolja. Redkeje se priznava, da lahko k neprimernemu vedenju prispevajo tudi okoliščine, povezane s šolo, saj je mnogo neprimernega vedenja mogoče povezati z ureditvijo in delovanjem šole ter z načinom dela učiteljev (Pšunder, 2004). Zavedanje učiteljev o njihovem vplivu na vedenje učencev in prepoznavanje svoje vloge v

tem kontekstu je ključno za izboljšanje stanja v razredih. Učinkovito vodenje razreda vključuje namreč več kot le obvladovanje neprimernega vedenja; zahteva celosten pristop, ki vključuje načrtovanje fizičnega prostora, oblikovanje jasnih pravil in postopkov, vzpostavljanje dobrih odnosov z učenci ter sodelovanje s starši.

Kljub napredku na področju teorije in prakse vodenja razreda ostaja ta naloga zahtevna in izjemno pomembna za uspeh vzgojno-izobraževalnega procesa. Učitelji morajo,

da bi učinkovito vodili razred in ustvarjali spodbudno učno okolje za vse učence, nenehno nadgrajevati svoje veščine in uvajati nove strategije, ki temeljijo na sodobnih raziskavah in praksah. Aktivna podpora vodstva šole in strokovno izpopolnjevanje učiteljev sta bistvena za uresničevanje teh ciljev in izboljšanje kakovosti izobraževanja. Le z zavedanjem svoje ključne vloge in odgovornosti lahko učitelji pomembno prispevajo k izboljšanju vedenja učencev in splošne klime na šoli.

VIRI IN LITERATURA

- Alasmari, N. J., in Althaqafi, A. S. A. (2021). Teachers' practices of proactive and reactive classroom management strategies and the relationship to their self-efficacy. *Language Teaching Research*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/13621688211046351>
- Babad, E. (2009). *The Social Psychology of the Classroom*. Routledge. https://www.academia.edu/79190023/The_Social_Psychology_of_the_Classroom
- Berger, J. L., Girardet, C., Vaudroz, C., in Crahay, M. (2018). Teaching Experience, teachers' Beliefs, and Self-Reported Classroom Management Practices: A Coherent Network. *SAGE Open* 8(1), 1-12. <https://doi.org/10.1177/2158244017754119>
- Centre for Education Statistics and Evaluation. (2020). *Classroom management - creating and maintaining positive learning environments*. NSW Department of Education. <https://education.nsw.gov.au/about-us/education-data-and-research/cese/publications/literature-reviews/classroom-management#Download0>
- Conroy, M. A., Sutherland, K. S., Snyder, A. L., in Marsh, S. (2008). Classwide interventions: Effective instruction makes a difference. *Teaching Exceptional Children*, 40(6), 24-30. <https://doi.org/10.1177/0040059908040006>
- Davis, R. D. (2017). From discipline to dynamic pedagogy: A re-conceptualization of classroom management. *Berkeley Review of Education*, 6(2), 129-153. <https://doi.org/10.5070/b86110024>
- Dawes, M., Sterrett, B. I., Brooks, D. S., Lee, D. L., Hamm, J. V., in Farmer, T. W. (v tisku). Enhancing Teachers' Capacity to Manage Classroom Behavior as a Means to Reduce Burnout: Directed Consultation, Supported Professionalism, and the BASE Model. *Journal of Emotional and Behavioral Disorders*. <https://doi.org/10.1177/10634266241235154>
- Elias, M. J., in Schwab, Y. (2006). From compliance to responsibility: Social and Emotional Learning and Classroom Management. V C. M. Everston in C. S. Weinstein (ur.), *Handbook of Classroom Management: research, practice and contemporary issues* (str. 309-342). Lawrence Erlbaum Associates.
- Evertson, C. M., in Weinstein, C. S. (2006). Classroom Management as a Field of Inquiry. V C. M. Everston in C. S. Weinstein (ur.), *Handbook of Classroom Management Research, Practice, and Contemporary Issues* (str. 3-16). Lawrence Erlbaum Associates.
- Franco, D., Vanderlinde, R., in Valcke, M. (2023). Empowering Novice Teachers: The Design and Validation of a Competence Model to Manage Verbal Aggressive Behaviour in the Classroom. *Education Sciences*, 13(10), str. 1-22. <https://doi.org/10.3390/educsci13100971>
- Garrett, T. (2008). Student-Centered and Teacher-Centered Classroom management: a Case Study of Three Elementary Teachers. *Journal of Classroom Interaction, Journal of Classroom Interaction*, 43(1), 34-47. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ3829018.pdf>
- Gunersel A. B., Mason, B. A., Wills, H. P., Caldarella, P., Williams, L., in Henley, V. M. (2023). Effective Classroom Management in Middle Level Schools: A Qualitative Study of Teacher Perceptions. *Research in Middle Level Education*, 46(8), 1-14. <https://doi.org/10.1080/19404476.2023.2252714>
- Hamre, B. K., in Pianta, R. C. (2001) Early teacher-child relationships and the trajectory of children's school outcomes through eighth grade. *Child Development*, 72(2), 625-638. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00301>
- Kalin, J. (2008). Partnerstvo učiteljev in staršev z vidika zagotavljanja boljše učne uspešnosti učencev. *Sodobna pedagogika*, 59(5), 10-28.
- Kaufman, D., in Moss, D. M. (2010). A new look at preservice teachers' conceptions of classroom management and organization: Uncovering complexity and dissonance. *The Teacher Educator*, 45(2), 118-136. <https://doi.org/10.1080/08878731003623669>
- Klassen, R. M., in Chiu, M. M. (2010). Effects on teachers' self-efficacy and job satisfaction: Teacher gender, years of experience, and job stress. *Journal of Educational Psychology*, 102(3), 741-756. <http://dx.doi.org/10.1037/a001923>
- Lazarides, R., Watt, H. M. C., in Richardson, P. W. (2020). Teachers' classroom management self-efficacy, perceived classroom management and teaching contexts from beginning until mid-career. *Learning and Instruction*, 69, 101346. <https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2020.101346>
- Lekli, L., in Fetahu, E. (2024). Dismantling the concept of classroom management, elaboration of practices leading to T-S (teacher-student) succes. *Multidisciplinary Science Journal*, 6(7), 1-6. <https://10.31893/multiscience.2024101>
- Marzano, R. J., in Marzano, J. S. (2003). The Key to Classroom Management. *Educational leadership: journal of the Department of Supervision and Curriculum Development*, 61(1), 6-13.
- Marzano, R. J., Marzano, J. S., in Pickering, D. J. (2003). *Classroom management that works: research-based strategies for every teacher*. Association for Supervision and Curriculum Development. [chrome-extension://efaidnbmninnbpcapjpcglclefndmkaj/https://perio.pbworks.com/f/4%20CLM-Basic-Text\(M\).pdf](chrome-extension://efaidnbmninnbpcapjpcglclefndmkaj/https://perio.pbworks.com/f/4%20CLM-Basic-Text(M).pdf)
- Moreno Rubio, C. (2009). Effective teachers -Professional and personal skills. *Revista de la Facultad de Educación de Albacete*, 24, 35-46. <https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/3282843.pdf>
- Nafisah, A., Marmoah, S., in Riyadi, R. (2023). Teacher Classroom Management Skills: Case Study of the Activator School Programme in Indonesia. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 22(12), str. 389-407. <https://doi.org/10.26803/ijlter.22.12.19>
- Putman, H., Greenberg, J., in Walsh, K. (2014). *Training our future teachers: Classroom management*. National Council of Teacher Quality. <chrome-extension://efaidnbmninnbpcapjpcglclefndmkaj/https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED556312.pdf>
- Petrovič, K., in Žinko, A. (2019). Sodelovanje s starši in glas učenca. *Vzgoja in izobraževanje: revija za teoretična in praktična vprašanja vzgojno izobraževalnega dela*, 50(2/3), 61-64.
- Pianta, R. C., Belsky, J., Vandergrift, N., Houts, R., in Morrison, F. (2008). Classroom effects on children's achievement trajectories in elementary school. *American Education Research Journal*, 45(2), 365-397. <https://doi.org/10.3102/0002831207308230>
- Pšunder, M. (2004). *Disciplina v sodobni šoli*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Pšunder, M. (2011). *Vodenje razreda*. Mednarodna založba Oddelka za slovenske jezike in književnost, Filozofska fakulteta.
- Rutar Ilc, Z. (2019). *Vodenje razreda za dobro klimo in vključenost*. 3. zvezek. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Şahin, I. T., Tantekin-Erden, F., in Akar, H. (2011). The influence of the physical environment on early childhood education classroom management. *Eurasian Journal of Educational Research*, 44(2011), 185-202.
- Shahrouz, G., in Figueiredo da Silva, C. A. (2024). Twelve Strategies to Maintain Effective Classroom Management in Elementary Physical Education. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 95(1), 49-50. <https://doi.org/10.1080/07303084.2023.2271381>
- Skaalvik, E. M., in Skaalvik, S. (2011). Teacher job satisfaction and motivation to leave the teaching profession: Relations with school context, feeling of belonging, and emotional exhaustion. *Teaching and Teacher Education*, 27(6), 1029-1038.
- Skiba, R., Ormiston, H., Martinez, S., in Cummings, J. (2016). Teaching the social curriculum: Classroom management as behavioral instruction. *Theory into Practice*, 55(2), 120-128. <https://doi.org/10.1080/00405841.2016.1148990>
- Sutton, R. E., Mudrey-Camino, R., in Knight, C. C. (2009). Teachers' Emotion Regulation and Classroom Management. *Theory Into Practice*, 48(2), 130-137. <https://doi.org/10.1080/00405840902776418>
- Thi, T. T., in Nguyen, H. T. T. (2021). The effects of classroom management styles on students' motivation and academic achievement in learning English. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 20(1), 223-239. <https://doi.org/10.26803/ijlter.20.1.12>
- Thomas, M. S., Howell, P. B., Crosby, S., Scott, K., in Newby, Q. (2019). Classroom management through teacher candidates' lenses: Transforming learning communities through a community of practice. *Kentucky Teacher Education Journal*, 5(2), 1-10.
- Vidmar, M., Kozina, A., Veldin, M., Mlekuž, A., in Vršnik Perše, T. (2018). Čustvene in socialne kompetence strokovnih delavcev. *Učiteljev glas*, 5(2), 18-25.
- Yassine, J. N., Tipton-Fisler, L. A., in Katic, B. (2020). Building student-teacher relationships and improving behaviour-management for classroom teachers. *Support for Learning*, 35(3), 389-407. <https://doi.org/10.1111/1467-9604.12317>